

Кужель В. П., к.т.н., доц.; Буда А. Г., к.т.н., доц.; Юров А. Р.

МОДЕЛЮВАННЯ ЗОВНІШНІХ ПОВЕРХОНЬ КУЗОВА АВТОМОБІЛЯ TOYOTA LAND CRUISER 200 ЗА ДОПОМОГОЮ СПЛАЙНІВ

Для створення моделі кузова автомобіля запропоновано використання ортогональних двовимірних проєкцій. Наведені приклади та етапи моделювання зовнішніх поверхонь кузова автомобіля в тривимірному просторі за допомогою сплайнів та їх практичне застосування.

Моделювання починається з пошуку ілюстративних матеріалів, тобто потрібні фотографії з багатьох ракурсів, креслення, інформація про габарити транспортного засобу. Перевага використання 3D моделі полягає у тому, що можна переглянути безліч варіантів змін за невеликий проміжок часу, при цьому відсутні ризики помилки та непотрібних витрат. В даній роботі вибрані фотографії з різних ракурсів автомобіля Toyota Land Cruiser 200. Налаштування камер проводилося у програмному продукті Autodesk ImageModeler 2009. Моделювання виконується у програмному продукті 3DS Max 2014. Наступний крок – співставлення фотографій з необхідними проєкціями та камерами. Готовий результат цих операцій зображено на рис. 1. Створення моделі починається з лінії. Обираємо розділ «Create>Splines>Line». Після створення лінії проводимо операції щодо її згладжування. Для цього натискаємо правий клік миші, обираємо модифікатор «Bezier». З'являється відрізок з двома зеленими точками на його кінцях, центр якого знаходиться в вершині, яку ми модифікуємо. Пересування точок цього відрізка змінюють форму лінії (сплайну). Під час моделювання також відіграють велику роль допоміжні точки, що мають назву Helpers, які були створені під час роботи у Autodesk ImageModeler 2009 (червоні точки на рис. 1).

Рисунок 1 – Фотографії автомобіля Toyota Land Cruiser 200, співставлені з камерами

Наступним кроком є створення каркасу. Задача полягає в тому, щоб створити сплайни, які передають усі складові поверхні автомобіля (рис. 2 – 3). В даному випадку – це сама форма крила, а також його арка.

Дуже важливим є момент відповідності форми сплайнів усім проєкціям.. Похибка при моделюванні може призвести до створення хибної поверхні. Також якість готової поверхні залежить від правильності розташування камер.

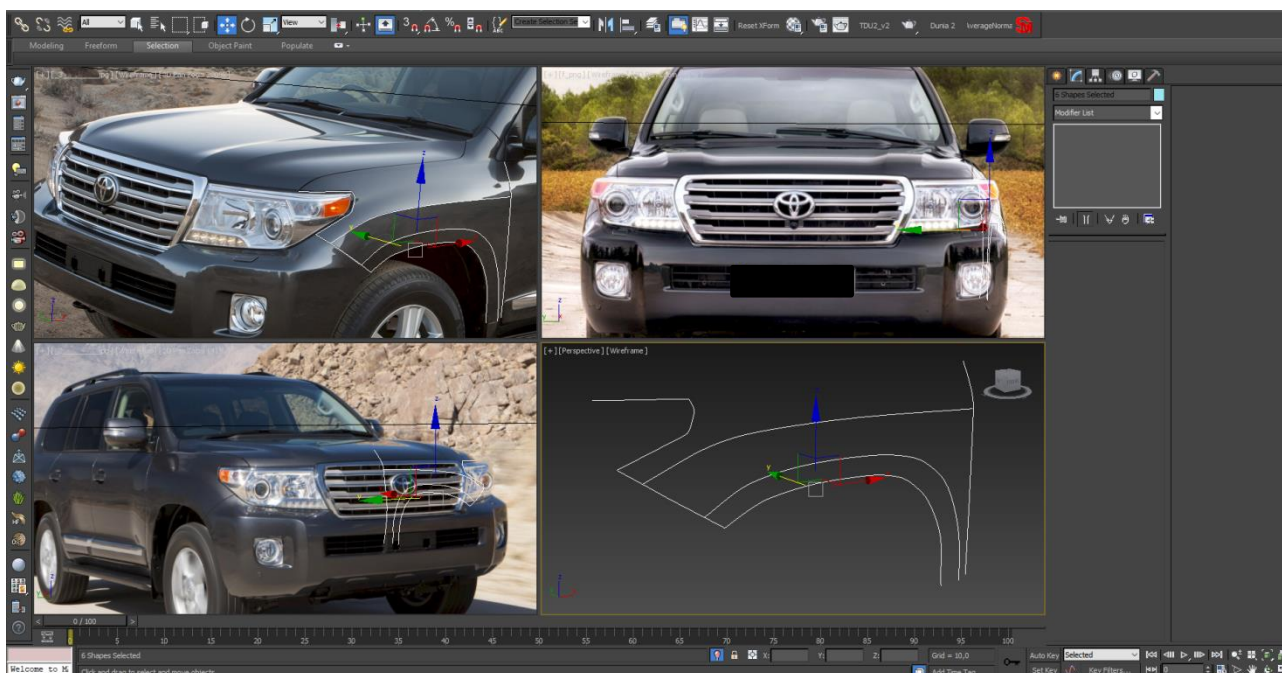

Рисунок 2 – Моделювання сплайнів крила

Головна вимога при моделюванні поверхонь: вершини різних сплайнів повинні знаходитись в одній точці.

Для цього виділяються необхідні вершини, та використовується модифікатор «Fuse», який їх переміщує в спільний для них центр осей. Модифікатором «Refine» (з додатковою опцією «Connect») можна об'єднати між собою сплайни, створити додаткові вершини.

Нижче перераховані інші часто використовувані модифікатори: «Chamfer» (створює з однієї вершини декілька, що дозволяє робити більш плавні сплайни), «Insert» (вставити вершину в необхідну точку сплайна), «Attach» (об'єднання сплайнів) та інші.

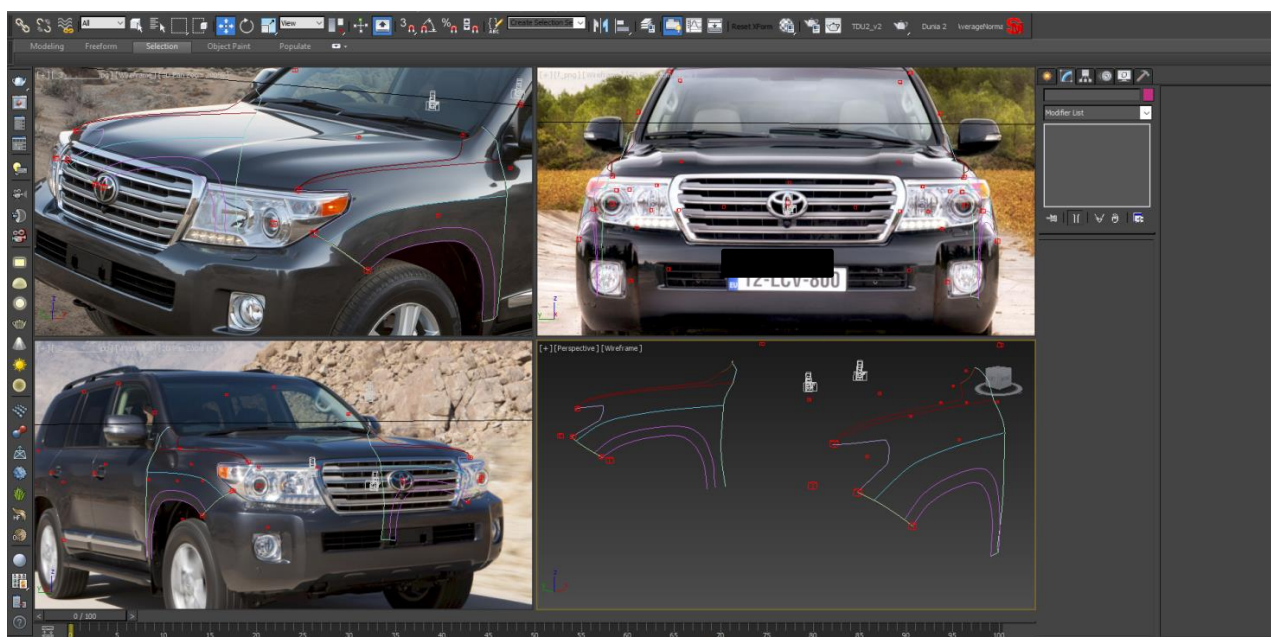

Рисунок 3 – Етапи моделювання крила автомобіля

Під час моделювання необхідно бути уважним до форми об'єкту, оскільки неправильно побудований сплайн створить абсолютно некоректну поверхню. Чим більше допоміжних сплайнів використовується – тим точніше буде генеруватись сама поверхня (рис. 4).

Найбільш оптимальним варіантом є створення такої сітки із сплайнів, яка забезпечить найбільш точне передання форми об'єкту за найменшого використання ресурсів.

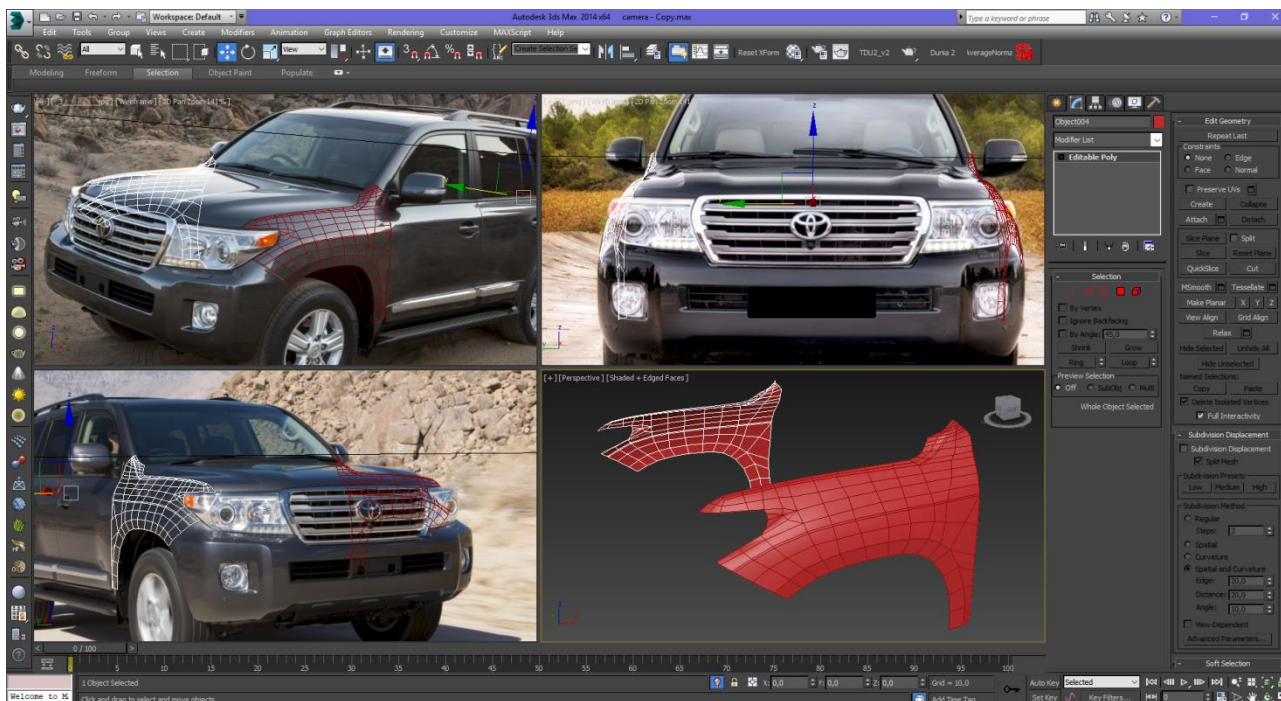

Рисунок 4 – Етапи перетворення сплайн-об'єкту в 3D модель

Таким чином моделюються й всі інші елементи кузова легкового автомобіля. В результаті можна отримати доволі точну форму кузова, та надати моделі широкого застосування.

Одержані 3D-моделі можна застосовувати для:

рендерингу - візуалізації - процесу отримання зображення по моделі за допомогою комп'ютерної програми. Рендеринг набув широкого застосування в автомобільній індустрії, та застосовується найчастіше для демонстрації концептів, втілення дизайнерських рішень та ідей, тощо;

анімації та симуляції (3D-візуалізація краш-тестів, відтворення аварій, тощо).

Висновки. Запропонований підхід забезпечує достатній рівень візуалізації об'єму кузова автомобіля та дозволяє:

- створювати в тривимірному просторі складові кузова, в тому числі для особливо складних поверхонь;
- розробляти нові модифікації моделі;
- отримувати якісну текстуру;
- поліпшити якість створюваної поверхні;
- заощаджувати час на моделювання складних поверхонь, якщо моделюванням займається достатньо кваліфікований оператор;
- для подальшого застосування отриманої моделі необхідні додаткові розрахунки (наприклад, жорсткість конструкції для краш-тестів).

Список літературних джерел

1. 3D Сканер/ – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/3D-сканер> – 07.11.2014 г. – Загл. з екрану.
2. Дж. Ли, Б. Уэр. Трёхмерная графика и анимация. – 2-е изд. – М.: Вильямс, 2002. — 640 с.
3. Юров А. Р. «Візуалізація об'ємного рішення кузова легкового автомобіля»// Тези XLIV регіональної наук.-техн. конф. проф.-викл. складу, співробітників та студентів університету з участю працівників наук.-досл. організацій та інж.-техн. працівників підприємств м. Вінниці та області (Електронне наукове видання матеріалів конференції, м. Вінниця, 2015. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/allvntu/2015/>.pdf
4. Юров А. Р. «Використання нових додатків САД-системи для графічного моделювання кузова автомобіля» // Тези XLV регіональної наук.-техн. конф. проф.-викл. складу, співробітників та студентів університету з участю працівників наук.-досл. організацій та інж.-техн. працівників підприємств м. Вінниці та області (Електронне наукове видання матеріалів конференції, м. Вінниця, 2016. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/allvntu/2016/>.pdf5.
5. Буда А. Г. Графічні моделі конструювання форм кузова автомобіля / А. Г. Буда, В. П. Кужель, А. Р. Юров // Сучасні технології в машинобудуванні та транспорті. Науковий журнал– Луцьк: Луцький НТУ – 2016 –№1(5) – С. 32-37
6. Making of 'Mercedes S Class Millau' By Ali Ismail – Режим доступу до ресурсу: <https://www.3dtotal.com/tutorial/1111-making-of-mercedes-s-class-millau-3ds-max-photoshop-by-ali-ismail-vehicle-car-mercedes-s-class>
7. 3d spline model of the body F2003 GA – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sharecg.com/v/16409/3d-model/3d-spline-model-of-the-body-F2003-GA#>
8. Porsche AG - Dr. Ing. h.c. F. Porsche A – Режим доступу до ресурсу: <https://www.porsche.com/international/>
9. Кужель В. П. До питання варіантів моделювання зовнішніх поверхонь кузова легкового автомобіля / Кужель В.П., Буда А.Г., Юров А.Р. // Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні технології та перспективи розвитку автомобільного транспорту», 23–25 жовтня, 2017 р.: Збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Вінницький національний технічний університет [та інш.]. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – С. 114-116.
10. Буда А.Г. Моделювання зовнішніх поверхонь легкового автомобіля в тривимірному просторі за допомогою сплайнів / Буда А.Г., Кужель В.П., Юров А.Р. - Вісник Машинобудування та транспорту. №1(7), 2018. - С. 26 – 32.

Кужель Володимир Петрович – к.т.н., доцент, доцент кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет

Буда Антоніна Героніївна – к.т.н., доцент, доцент кафедри комп'ютерного еколого-економічного моніторингу та інженерної графіки», Вінницький національний технічний університет.

Юров Андрій Русланович – магістрант кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет